A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2025. augusztus 1. * [i]

„Előzetes döntéshozatal – Környezet – 2009/147/EK irányelv – A vadon élő madarak védelme – 5. cikk – A madarak védelmének biztosítására irányuló tilalmak – 9. cikk – Eltérések – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 16. és 17. cikke – A fakivágás tilalma a madarak költési és fiókanevelési időszakában”

A C-784/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Riigikohus (legfelsőbb bíróság, Észtország) a Bírósághoz 2023. december 19-én érkezett, 2023. december 19-i határozatával terjesztett elő

az **OÜ Voore Mets**,

az **AS Lemeks Põlva**

és

a **Keskkonnaamet**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: M. L. Arastey Sahún tanácselnök, D. Gratsias, E. Regan, J. Passer (előadó) és B. Smulders bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2024. december 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az OÜ Voore Mets képviseletében I. Veso vandeadvokaat,

– az AS Lemeks Põlva képviseletében A. Hainsoo és M. Paloots,

* Az eljárás nyelve: észt.

– az észt kormány képviseletében M. Kriisa, meghatalmazotti minőségben,

– a finn kormány képviseletében H. Leppo és M. Pere, meghatalmazotti minőségben,

– a svéd kormány képviseletében F.-L. Göransson és C. Meyer-Seitz, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Parlament képviseletében M. Allik és W. D. Kuzmienko, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Unió Tanácsa képviseletében M. Alver és A. Maceroni, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében E. Randvere és N. Ruiz García, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2025. február 6-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2010. L 20., 7. o.; a továbbiakban: madárvédelmi irányelv) 5. cikke a), b) és d) pontjának és 9. cikke (1) bekezdése a) pontja harmadik franciabekezdésének, valamint az Európa Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 16. és 17. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az OÜ Voore Mets, illetve az AS Lemeks Põlva, valamint a Keskkonnaamet (környezetvédelmi hivatal, Észtország) között, olyan utasítások tárgyában folyamatban lévő két jogvita keretében terjesztették elő, amelyekkel ez utóbbi a madarak költésének védelme érdekében felfüggesztette az erdőkivágásokat.

Jogi háttér

Az uniós jog

A madárvédelmi irányelv

3 A madárvédelmi irányelv (3), (5), (7), (8) és (10) preambulumbekezdése kimondja:

„(3) A tagállamok európai területén természetesen előforduló vadon élő madárfajok nagy részének állománya csökken, néhány esetben igen gyorsan. Ez a csökkenés komoly veszélyt jelent a természetes környezet megőrzése szempontjából, különösen azért, mert ezáltal veszélybe kerül a biológiai egyensúly.

[…]

(5) A tagállamok európai területén természetesen előforduló vadon élő madárfajok védelmét biztosítani kell [az Európai] Közösség életkörülmények javítására és a fenntartható fejlődésre irányuló céljai megvalósítása érdekében.

[…]

(7) A védelem célja a természeti erőforrásoknak, mint az európai népek öröksége részének hosszú távú védelme és fenntartása. Ez lehetővé teszi ezen erőforrások szabályozását és irányítja azok kiaknázását a fajok természetes egyensúlyának ésszerű mértékben lehetséges fenntartásához és kiigazításához szükséges intézkedések révén.

(8) A megfelelő biológiai sokféleség, valamint az élőhelyek megfelelő nagyságának megőrzése, fenntartása vagy helyreállítása nélkülözhetetlen az összes madárfaj védelme érdekében. Egyes madárfajok esetében fennmaradásuk és szaporodásuk biztosítása érdekében különleges élőhelyvédelmi intézkedésekre van szükség elterjedési területükön. Ezeknek az intézkedéseknek figyelembe kell venniük a vonuló fajokat is, és úgy kell őket összehangolni, hogy egységes rendszert alkossanak.

[…]

(10) Magas állományszintjüknek, földrajzi elterjedésüknek és szaporodási arányuknak köszönhetően bizonyos fajok a Közösségben mindenütt vadászhatók, ami elfogadható hasznosítást jelent, amennyiben bizonyos korlátozásokat léptetnek életbe és azokat betartják; a vadászatnak összhangban kell állnia e fajok állományának megfelelő szinten tartásával.”

4 Ezen irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Ez az irányelv a tagállamok Szerződésben érintett európai területén természetesen előforduló összes vadon élő madárfaj védelmére vonatkozik. Célja e fajok védelme, kezelése és ellenőrzése, továbbá szabályokat állapít meg hasznosításukkal kapcsolatban.”

5 Az említett irányelv 2. cikke szerint:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket, hogy az 1. cikkben meghatározott fajok állományait megfelelő szinten fenntartsák, vagy olyan szintre hozzák, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális követelményeknek, figyelembe véve a gazdasági és rekreációs követelményeket is.”

6 Ugyanezen irányelv 5. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A 7. és 9. cikk sérelme nélkül, a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket az 1. cikkben meghatározott valamennyi madárfaj általános védelmi rendszerének kialakítására, megtiltva különösen:

a) a bármilyen módszerrel végzett szándékos elpusztítást vagy befogást;

b) fészkeik és tojásaik szándékos elpusztítását vagy károsítását, illetve fészkeik eltávolítását;

c) tojásaik természetből való begyűjtését és e tojások birtoklását, még üres állapotban is;

d) e madarak szándékos zavarását, különösen a költési és fiókanevelési időszakban, amennyiben a zavarás jelentős lenne az irányelv céljaira tekintettel;

e) olyan fajokhoz tartozó madarak tartását, amelyek vadászata és befogása tilos.”

7 A madárvédelmi irányelv 9. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok, ha nincs más megfelelő megoldás, eltérhetnek az 5–8. cikk rendelkezéseitől a következő okok miatt:

a) – a közegészség és közbiztonság érdekében,

– a légi biztonság érdekében,

– a növényi kultúrák, az állatállomány, az erdők, a halgazdaságok és a vizek súlyos károsodásának megelőzése érdekében,

– a növény- és állatvilág védelme érdekében;

b) a kutatás és oktatás, az újratelepítés, a visszatelepítés és az esetlegesen ezekhez szükséges tenyésztés céljából;

c) szigorúan szabályozott feltételek mellett és szelektív alapon, egyes madarak kis számú befogásának, tartásának vagy egyéb ésszerűen indokolható hasznosításának engedélyezése érdekében.”

Az élőhelyvédelmi irányelv

8 A természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL 1992. L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 12. kötet, 102. o.; a továbbiakban: élőhelyvédelmi irányelv) 12. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a IV. melléklet a) pontjában felsorolt állatfajok természetes elterjedési területükön való szigorú védelmének [helyesen: szigorú védelmére irányuló rendszer bevezetése] érdekében, megtiltva az alábbiakat:

a) e fajok vadon befogott [helyesen: vadon élő] példányainak szándékos befogásának vagy megölésének bármely formája;

b) e fajok szándékos zavarása, különösen párzás, utódnevelés, áttelelés és vándorlás idején;

c) vadon élő állatok tojásainak szándékos elpusztítása vagy begyűjtése;

d) párzási, költő- vagy pihenőhelyek károsítása vagy elpusztítása.

(2) E fajok esetében a tagállamok megtiltják a vadonból befogott példányok tartását, szállítását, kereskedelmét, illetve cseréjét, továbbá eladásra vagy cserére való felkínálását azon példányok kivételével, amelyek befogása az irányelv alkalmazása előtt, jogszerűen történt.

(3) Az (1) bekezdés a) és b) pontjában, valamint a (2) bekezdésben említett tilalmak az e cikk hatálya alá tartozó állatok életének valamennyi szakaszára érvényesek.

[…]”

Az észt jog

Az MS

9 A 2006. június 7-i metsaseadus (MS) (erdőtörvény) (RT I 2006., 30., 232) alapeljárásokra alkalmazandó változata (RT I, 2021.1.4., 10.; a továbbiakban: MS) 28. §-a a (7) bekezdésében a következőket írja elő:

„Karbantartási célú vágásokat kell végezni az alábbi célokból:

[…]

2) az erdő értékének növelése, az erdő sűrűségének és összetételének kezelése, valamint az olyan fákból származó fa felhasználásának lehetővé tétele, amelyek rövid távon elhalhatnak (gyérítés);

[…]”

10 Az MS 29. §-ának (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Tarvágás esetén a parcella valamennyi fáját egy év elteltével ki kell vágni, kivéve:

1) magtermő fák, azaz 20–70 erdei fenyő, közönséges nyírfa, magas kőris, kocsányos tölgy, mézgás éger, vénicszil vagy hegyi szil elszigetelten vagy hektáronként kis csoportokban, és újraerdősítésre használható, életképes fiatal fák;

[…]

3) holtfák, azaz a biológiai sokféleség biztosításához szükséges fák, vagy amelyek tuskója még áll, és a teljes famennyisége legalább 5 köbméter/hektár, illetve öt hektárnál nagyobb tarvágás esetén legalább 10 köbméter/hektár.”

11 Az MS 40. §-a előírja:

„[…]

(2) A környezetvédelmi hivatalnak jogában áll, hogy az erdőkárok megelőzése és e károk terjedésének megakadályozása érdekében az erdővédelemmel kapcsolatos szakvélemény alapján utasításokat bocsásson ki. A jelen törvény 25. §-a (9) bekezdésének 1–5. és 7–9. pontjában előírt megállapításokon kívül az utasítás rendelkező része a kárt okozó tevékenység beszüntetésére, illetve a kár okozására alkalmas tevékenységtől való tartózkodásra, a veszély forrásának megszüntetésére és az okozott kár következményeinek megszüntetésére való kötelezést tartalmaz. Az utasítást a jelen törvény 25. §-ának (8) bekezdésében előírt feltételek mellett kézbesítik a címzettnek.

[…]

(10) Az állatok párzás idején való védelme érdekében a területért felelős miniszter az április 15. és június 15. közötti időszakban rendelet útján korlátozhatja a fakivágásokat a több határon átívelő állományban és a vegyes állományban.

[…]”

12 Az MS 41. §-a a következőképpen szól:

„(1) Az erdőtulajdonos vagy képviselője […] erdőgazdálkodási bejelentést nyújt be a környezetvédelmi hivatalhoz az alábbiak vonatkozásában:

1) a tervezett kivágások, a javítási célú vágások kivételével;

[…]

(8) Amennyiben a tervezett kivágás nem felel meg a jogszabályi követelményeknek, a környezetvédelmi hivatal megtagadhatja a nyilvántartásba vételt, írásban megindokolva a megtagadást, és ajánlásokat fogalmaz meg annak érdekében, hogy a tevékenység megfeleljen a jogszabályoknak.

(8^1) Ha a tervezett kivágás megfelel a jogszabályi követelményeknek, a környezetvédelmi hivatal azt bejegyzi az erdőnyilvántartásba. […]”

A LoKS

13 A 2000. december 13-i loomakaitseseadus (LoKS) (az állatvédelemről szóló törvény; RT I 2001., 3, 4) alapeljárásokra alkalmazandó változatának (RT I, 2020.12.30.,12.; a továbbiakban: LoKS) 2. §-a értelmében:

„(1) E törvény alkalmazásában […] a madár […] állat.

[…]”

14 A LoKS 7. §-a szerint:

„(1) A vadon élő állatok elpusztulásának elkerülése érdekében a bűnüldöző hatóságok jogosultak:

[…]

3) az erdészeti […] munkálatok felfüggesztésére a vadon élő állatok szaporodási időszaka alatt.

[…]”

Az LKS

15 A 2004. április 21-i looduskaitseseadus (LKS) (a természetvédelemről szóló törvény; RT I 2004., 38, 258) alapeljárásokra alkalmazandó változatának (RT I, 2020.12.30., 7.; a továbbiakban: LKS) 55. §-a értelmében:

„(1) Egy védett faj példányának szándékos megölése, az etanáziát kivéve, tilos.

[…]

(3) A II. vagy III. kategóriába tartozó védett fajok példányainak megölése megengedett:

[…]

4) amennyiben ez az egyéb jelentős javak […] károsodásának elkerülése érdekében szükséges.

[…]

(5) Az (1) bekezdésben […] és az e § (3) bekezdésének 2–5. pontjában említett esetekben az állat megölésének feltétele a környezetvédelmi hivatal engedélye.

(5^1) Az e § (5) bekezdésében és (6^1) bekezdésének 1. és 2. pontjában említett engedély akkor adható meg, ha a helyzet megoldása érdekében nincs más, az állatokra és madarakra nézve kevésbé káros intézkedés. Az engedélynek tartalmaznia kell a következőket

1) azon fajok és példányok, amelyekre az engedélyt megadták;

2) a tevékenységekhez engedélyezett eszközök vagy módszerek;

3) milyen veszélyhelyzeti vagy kockázati körülmények között végezhetők a tevékenységek, mikor és hol;

4) az engedély címzettje;

5) felügyeleti eszközök vagy az eredmények nyomon követésére és ellenőrzésére szolgáló egyéb eszközök.

[…]

(6^1) Vadon élő madarak esetében tilos:

1) fészkek és tojások szándékos elpusztítása és károsítása, illetve fészkek eltávolítása, kivéve az e § (3) bekezdésének 2–5. pontjában meghatározott esetekben, a környezetvédelmi hivatal engedélyével;

2) szándékos zavarás, különösen a költési és fiókanevelési időszakban, kivéve az e § (3) bekezdésének 2–5. pontjában meghatározott esetekben, a környezetvédelmi hivatal engedélyével […]

[…]”

Az erdőgazdálkodási törvénykönyv

16 A metsa majandamise eeskiri (erdőgazdálkodási törvénykönyv; RTL 2007., 2, 16) alapeljárásokra alkalmazandó változatának (RT I, 2021.4.6., 8.) 22. §-a következőket írja elő:

„[…]

(5) Az erdővédelemmel kapcsolatos szakvélemény kérést a környezetvédelmi hivatal kezdeményezi az erdőgazdálkodási bejelentés útján vagy más módon szerzett információk alapján:

1) az erdőkárok megelőzésére és e károk terjedésének megakadályozása érdekében történő utasítás kibocsátása céljából;

[…]

(6) Az erdővédelemmel kapcsolatos szakvélemény beszerzése érdekében az erdőtulajdonos az erdőkárokra vonatkozó bejelentést nyújt be a környezetvédelmi hivatalhoz az olyan erdő újraerdősítése céljából, amelyet vihar, áradás, nagy kiterjedésű erdőtűz vagy más, természeti jelenség […] által okozott jelentős kár következtében elpusztult, vagy amely természeti tényezők miatt rossz egészségi állapotú, valamint egy deficiens fenotípusú vagy az erdőtulajdonostól független okból alacsony körlapösszegű és sűrűségű. […]”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

17 2021 tavaszán a Voore Mets nyilvántartásba vett erdőgazdálkodási bejelentések alapján fakivágásokat hajtott végre a Jõgeva településen (Észtország) található Pällo-Reino területén. Az MS 29. §-ának (1) bekezdése értelmében vett tarvágásokról volt szó.

18 A Lemeks Põlva a Põlva településen (Észtország) található Järveäre földterület tulajdonosától megvásárolta a lábon álló faanyag kitermelési jogát. 2021. május 4-i erdőgazdálkodási bejelentései az MS 28. §-ának (7) bekezdése értelmében vett gyérítést irányoztak elő e földterület egyik parcelláján, az említett földterület négy másik parcelláján pedig tarvágásokat.

19 2021. május 17-i és 21-i utasításaival a környezetvédelmi hivatal kezdetben 2021. május 21-ig, majd 2021. július 31-ig felfüggesztette a Voore Mets által a Pällo-Reino területén végzett fakivágásokat. 2021. május 21-i és 26-i utasításaival a környezetvédelmi hivatal kezdetben 2021. május 26-ig, majd 2021. július 15-ig felfüggesztette a Lemeks Põlva által a Järveääre területén végzett fakivágásokat is.

20 Ezen utasításokat a LoKS 7. §-a (1) bekezdésének 3. pontja és az LKS 55. §-ának (6^1) bekezdése alapján hozták meg. A Voore Metsnek címzett 2021. május 17-i és a Lemeks Põlvának címzett 2021. május 21-i első utasítások azon a megállapításon alapultak, hogy tudományosan bizonyított, hogy minden erdőben hektáronként legalább egy madárpár költ, és a fakivágás folytatása ezért azzal a valós veszéllyel jár, hogy zavarják a madarakat a költési és fiókanevelési időszak alatt, és elpusztítják vagy károsítják a fészkeket. A Voore Metsnek címzett 2021. május 21-i és a Lemeks Põlvának címzett 2021. május 26-i második utasítások ezenkívül rámutatnak arra, hogy az érintett területeken tett szemlék mindkét esetben lehetővé tették annak megállapítását, hogy tíz különböző madárfaj biztosan, valószínűleg vagy esetlegesen költ az érintett területeken.

21 Konkrétabban, egyrészt a Voore Metsnek címzett 2021. május 21-i utasítás szerint a Pällo-Reino területén madárcsicsergést hallottak az ugyanezen a napon végzett helyszíni szemle során, és a következő madarakat, amelyekről észszerűen feltételezhető, hogy ugyanezen a területen fészkelnek, csicsergésük vagy külső megjelenésük révén azonosították: sisegő füzike *(Phylloscopus sibilatrix)*, ökörszem *(Troglodytes troglodytes)*, fekete rigó *(Turdus merula)*, énekes rigó *(Turdus philomelos)* és erdei pinty *(Fringilla coelebs)*. Ezenkívül megállapították, hogy a csuszka *(Sitta europaea)* és a süvöltő *(Pyrrhula pyrrhula)* valószínűleg ott költ. Ezen túlmenően ezen utasításban megállapítást nyert, hogy nagy a valószínűsége annak, hogy az érintett földterület a csilpcsalpfüzike *(Phylloscopus collybita)*, a fitiszfüzike *(Phylloscopus trochilus)* és a kis légykapó *(Ficedula parva)* élőhelyéül is szolgál. Ebben az összefüggésben az említett utasítás pontosítja, hogy az erdőkivágási tevékenységek július 31-ig történő felfüggesztése biztosítja az olyan későn költő madarak védelmét, mint a sisegő füzike.

22 Másrészt a Lemeks Põlvának címzett 2021. május 26-i utasítás szerint a Järveääre területén végzett helyszíni szemle lehetővé tette annak megállapítását, hogy a nagy fakopáncs *(Dendrocopos major)* és az erdei pinty biztosan ott költ, a széncinege *(Parus major)* és a szajkó *(Garrulus glandarius)* valószínűleg, valamint a csilpcsalpfüzike, a sisegő füzike, a kerti poszáta *(Sylvia borin)*, az ökörszem, az erdei szürkebegy *(Prunella modularis)* és a vörösbegy *(Erithacus rubecula)* pedig esetlegesen ott költ.

23 A Tallinna Halduskohus (tallinni közigazgatási bíróság, Észtország) elutasította azt a keresetet, amellyel a Voore Mets az erdészeti gépei leállításához és elszállításához kapcsolódó azon kár megtérítését kéri, amelyet a környezetvédelmi hivatal okozott neki a rá vonatkozó két utasítás miatt. E határozatot a Tallinna Ringkonnakohus (tallinni fellebbviteli bíróság, Észtország) helybenhagyta.

24 Ami a Lemeks Põlva által a rá vonatkozó utasítások jogellenességének megállapítása iránt benyújtott kereseteket illeti, a Tartu Halduskohus (tartui közigazgatási bíróság, Észtország) részben helyt adott e kereseteknek, és megállapította a 2021. május 26-i utasítás jogellenességét, többek között azzal az indokkal, hogy az nem foglalkozik az erdőkivágások körülbelül másfél hónapos teljes tilalmának arányosságával a területen fészkelő madarak számához, e madarak költési időszakaihoz és az alapeljárások e felperesének érdekeihez képest, és ez utóbbit nem hallgatták meg. A Tartu Ringkonnakohus (tartui fellebbviteli bíróság, Észtország) azonban hatályon kívül helyezte e határozatot annyiban, amennyiben az helyt adott az említett kereseteknek.

25 A Voore Mets és a Lemeks Põlva fellebbezései tárgyában eljáró Riigikohus (legfelsőbb bíróság, Észtország), amely a kérdést előterjesztő bíróság, először is azt a kérdést veti fel, hogy a madárvédelmi irányelv 5. cikke értelmében vett „szándékosság” fogalmát ugyanúgy kell-e értelmezni, mint az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke esetében, vagyis abban az értelemben, hogy a szándékosságra vonatkozó feltétel nemcsak akkor tekintendő teljesültnek, ha megállapítást nyer, hogy a cselekmény elkövetője a madarak egy példányának megölését vagy zavarását, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítását vagy károsítását kívánta elérni, hanem akkor is, ha az nyer megállapítást, hogy legalábbis elfogadta e megölés, zavarás, elpusztítás vagy károsítás lehetőségét.

26 Abban az esetben, ha ez a helyzet, a kérdést előterjesztő bíróság másodsorban azt kívánja megtudni, hogy melyek azok a körülmények, amelyek elegendőek az ilyen elfogadás fennállásának megállapításához. E tekintetben úgy véli, hogy a hektáronként egy madárpár jelenléte, amelyet az első utasítások a tudományos adatok alapján állapítottak meg, nem feltétlenül haladja meg azt a küszöbértéket, amely felett úgy kell tekinteni, hogy a fakitermelő elfogadta a madarak

elpusztításának vagy zavarásának lehetőségét, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítását vagy károsodását. Ezzel szemben a kérdést előterjesztő bíróság *a priori* azon a véleményen van, hogy a második utasításban megállapított további körülmények fennállásának időpontjától kezdve szükségszerűen el kell fogadni azt a lehetőséget, hogy a fészekrakási időszak alatt végzett tarvágások a madarak elpusztítását, valamint fészkeik és tojásaik elpusztítását okozzák. Felmerülhet azonban a kérdés, hogy a vágások végrehajtása a madárvédelmi irányelv 5. cikke értelmében vett, a madarak szándékos elpusztításának, zavarásának, a fészkek szándékos elpusztításának vagy károsításának tekinthető-e, ha semmi nem utal a vágásterületen veszélyeztetett madarak költésére, és hogy az érintett tevékenység célja nem a madarak elpusztítása vagy zavarása, illetve a fészkek elpusztítása vagy károsítása. Az a tény, hogy valamennyi madárfajnak valamely védelmi rendszer hatálya alá kell tartoznia, nem jelenti szükségszerűen azt, hogy minden madarat azonos módon kell védeni. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ugyanis a madárvédelmi irányelv 5. cikkét teleologikusan kell értelmezni, vagyis figyelembe kell venni az ezen irányelv 2. cikkében foglalt célt.

27 Harmadszor, ha úgy kell tekinteni, hogy az alapeljárásokban szóban forgó vágásokban a madarak elpusztítására vagy zavarására, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítására vagy károsítására irányuló szándékot kell látni, a kérdést előterjesztő bíróság szerint meg kell határozni, hogy a madárvédelmi irányelv 9. cikke lehetővé teszi-e az ezen irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontjában előírt tilalmaktól való eltérést.

28 Végül negyedszer, a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az, hogy az eltérés engedélyezése nem lehetséges, vagy túl szigorú feltételekhez van kötve, aránytalan jellege miatt ellentétes lehet a vállalkozás szabadságával és a Charta 16. és 17. cikkében biztosított tulajdonhoz való alapvető joggal, így adott esetben felmerül a kérdés, hogy a madárvédelmi irányelv összeegyeztethető-e a Szerződésekkel és érvényes-e.

29 E körülmények között a Riigikohus (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„(1) Úgy értelmezhető-e a [madárvédelmi irányelv] 5. cikkének a), b) és d) pontja, hogy az azokban szabályozott tilalmak csak annyiban alkalmazandók, amennyiben ez szükséges ahhoz, hogy az említett irányelv 2. cikke értelmében az érintett fajok állományait olyan szinten tartsák fenn, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális követelményeknek, figyelembe véve a gazdasági és rekreációs követelményeket is, feltéve, hogy a cselekmény célja nem a madarak elpusztítása vagy zavarása, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítása vagy károsítása?

2) Úgy kell-e értelmezni a [madárvédelmi irányelv] 5. cikkének a), b) és d) pontját ezen irányelv 2. cikkével összefüggésben, hogy a madarak költési időszakában e rendelkezések szerint tiltott cselekmények többek között akkor szándékosak, ha tudományos adatok és egyes madarak megfigyelése alapján abból lehet kiindulni, hogy egy teljes mértékben tarra vágandó erdőben (tarvágás) hektáronként körülbelül tíz madárpár fészkel, anélkül hogy megállapítást nyert volna, hogy a fakivágás területén kedvezőtlen állapotban lévő madárfajok egyedei fészkelnek?

3) Úgy kell-e értelmezni a [madárvédelmi irányelv] 5. cikkének a), b) és d) pontját ezen irányelv 2. cikkével összefüggésben, hogy a madarak költési időszakában e rendelkezések szerint tiltott cselekmények többek között akkor szándékosak, ha tudományos adatok és egyes madarak megfigyelése alapján abból lehet kiindulni, hogy egy olyan erdőben, amelyben csak a fák egy

részét tervezik kivágni (gyérítés), hektáronként hozzávetőleg tíz madárpár fészkel, anélkül hogy okkal lenne feltételezhető, hogy a fakivágás területén kedvezőtlen állapotban lévő madárfajok egyedei fészkelnek?

4) Úgy értelmezhető-e a [madárvédelmi irányelv] 9. cikke (1) bekezdése a) pontjának harmadik franciabekezdése ezen irányelv 2. cikkével összefüggésben, hogy azzal összhangban állnak valamely tagállam olyan jogszabályi rendelkezései, amelyek lehetővé teszik az említett irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontjában szabályozott tilalmaktól való eltérést annak érdekében, hogy a madarak költési és fiókanevelési időszakában az erdő mint tulajdon súlyos károsodásának megelőzése érdekében tarvágásra kerülhessen sor?

5) Úgy értelmezhető-e a [madárvédelmi irányelv] 9. cikke (1) bekezdése a) pontjának harmadik franciabekezdése ezen irányelv 2. cikkével összefüggésben, hogy azzal összhangban állnak valamely tagállam olyan jogszabályi rendelkezései, amelyek lehetővé teszik az említett irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontjában szabályozott tilalmaktól való eltérést annak érdekében, hogy a madarak költési és fiókanevelési időszakában az erdő mint tulajdon súlyos károsodásának megelőzése érdekében gyérítésre kerülhessen sor?

6) Ha a [madárvédelmi irányelv] nem teszi lehetővé a madarak költési és fiókanevelési időszakában az erdő mint tulajdon súlyos károsodásának megelőzése érdekében történő tarvágást, akkor összhangban áll-e az ilyen szabályozás [a Charta] 16. és 17. cikkével, és akkor is alkalmazandó-e az, ha a fakivágás nem gyakorol hátrányos hatást a kedvezőtlen állapotban lévő madárfajokra?

7) Ha a [madárvédelmi irányelv] nem teszi lehetővé gyérítésnek a madarak költési és fiókanevelési időszakában az erdő mint tulajdon súlyos károsodásának megelőzése érdekében történő elvégzését, akkor összhangban áll-e az ilyen szabályozás [a Charta] 16. és 17. cikkével, és akkor is alkalmazandó-e az, ha a fakivágás nem gyakorol hátrányos hatást a kedvezőtlen állapotban lévő madárfajokra?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

30 A Voore Mets és a Lemeks Põlva úgy vélik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlan. Álláspontjuk szerint Kokott főtanácsnok Föreningen Skydda Skogen egyesített ügyekre vonatkozó indítványában (C-473/19 és C-474/19, EU:C:2020:699) lényegében már valamennyi előterjesztett kérdésre választ adtak, és a 2021. március 4-i Föreningen Skydda Skogen ítéletből (C-473/19 és C-474/19, EU:C:2021:166) egyáltalán nem következik, hogy a madárvédelmi irányelv 5. cikkében szereplő „szándékosság” fogalmát ugyanúgy kellene értelmezni, mint az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikkében szereplő fogalmat. Egyébiránt a Bíróság értelmezését igénylő jogi nehézség hiányát bizonyítja az a tény, hogy az Észt Köztársaságon kívül egyetlen más tagállam sem függeszti fel a madárvédelmi irányelvet átültető rendelkezések alapján a tavaszi és nyári időszakban a vágási tevékenységeket az olyan erdőkben, ahol kereskedelmi célú erdőgazdálkodás folyik, és amelyek nem részesülnek védelemben a madarak védelmének biztosítása érdekében. A Voore Mets hozzáteszi, hogy a Bíróság előtt folyamatban lévő ügy vizsgálata az alapügyek elbírálása észszerű határidejének túllépéséhez vezetne.

31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a nemzeti bíróságok a lehető legszélesebb lehetőséggel rendelkeznek arra, hogy az uniós jog releváns rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatos kérdéssel forduljanak a Bírósághoz. Kizárólag az

ügyben eljáró, a nemzeti jogát egyedül ismerő és határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – ítélete meghozatalához szükségesnek tartja-e az előzetes döntéshozatalt, és a Bíróságnak feltett kérdései relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben az előterjesztett kérdések valamely uniós jogi rendelkezés értelmezésére vagy érvényességére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni. Ebből következően a nemzeti bíróságok által előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg a nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről való határozathozatalt, ha a kért értelmezés nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az említett kérdésre hasznos választ adhasson (2021. szeptember 9-i GE Auto Service Leasing ítélet, C-294/20, EU:C:2021:723, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 Ebből következik, hogy az a tény, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válasz levezethető Kokott főtanácsnok Föreningen Skydda Skogen egyesített ügyekre vonatkozó indítványából (C-473/19 és C-474/19, EU:C:2020:699), valamint a 2021. március 4-i Föreningen Skydda Skogen ítéletből (C-473/19 és C-474/19, EU:C:2021:166), és nem vet fel semmilyen jogi nehézséget, még ha bizonyítást is nyer, nem teszi elfogadhatatlanná az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet.

33 Egyrészt ugyanis még ha a Bíróságnak van is az adott jogkérdést megoldó ítélkezési gyakorlata, a nemzeti bíróságok továbbra is a lehető legnagyobb mértékben jogosultak arra, hogy a Bírósághoz forduljanak, ha azt célszerűnek tartják, anélkül hogy az a körülmény, hogy az érintett rendelkezéseket a Bíróság már értelmezte, azzal a következménnyel járna, hogy akadályát képezi annak, hogy a Bíróság azokról újból határozzon (lásd ebben az értelemben: 2021. október 6-i Consorzio Italian Management és Catania Multiservizi ítélet, C-561/19, EU:C:2021:799, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), másrészt pedig egyáltalán nem tilos a nemzeti bíróság számára, hogy előzetes döntéshozatal céljából olyan kérdéseket terjesszen a Bíróság elé, amelyek megválaszolása az alapeljárásban részt vevő egyik fél véleménye szerint nem enged teret semmilyen észszerű kétségnek (lásd ebben az értelemben: 2022. február 24-i Viva Telecom Bulgaria ítélet, C-257/20, EU:C:2022:125, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 A jelen ítélet 31. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az is következik, hogy a nemzeti bíróságok előtti jogvita időtartama nem releváns az e bíróságok valamelyike által az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságának értékelése szempontjából.

35 Ezt az értékelést nem kérdőjelezi meg az a tény, hogy mind a kérdést előterjesztő bíróság, mind a Bíróság köteles tiszteletben tartani azt az általános jogelvet, amely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét észszerű időn belül tárgyalják, amely elvet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikkének (1) bekezdése, valamint a Charta 47. cikke is tartalmazza.

36 Az EJEE 6. cikkének (1) bekezdésében biztosított jogoknak az Emberi Jogok Európai Bírósága általi értelmezése ugyanis olyan minimális védelmi szintnek minősül, amelyet a Bíróságnak figyelembe kell vennie a Charta 47. cikkébe átvett megfelelő jogoknak a Charta 52. cikkének (3) bekezdésére

tekintettel történő értelmezése során (lásd ebben az értelemben: 2024. szeptember 26-i Ordre des avocats du Barreau de Luxembourg ítélet, C-432/23, EU:C:2024:791, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Márpedig az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy annak meghatározásához, hogy a nemzeti bíróság előtti eljárás időtartama sértette-e az EJEE 6. cikkének (1) bekezdésében foglalt jogot, nem kell figyelembe venni az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárást. Az Emberi Jogok Európai Bírósága szerint ennek figyelembevétele sértené az e 267. cikkel létrehozott rendszert és a lényegében az említett 267. cikk által követett célt (EJEB, 1998. február 26., Pafitis és társai kontra Görögország, CE:ECHR:1998:0226JUD002032392, 95. §; EJEB, 2003. szeptember 30., Koua Poirrez kontra Franciaország, CE:ECHR:2003:0930JUD004089298, 61. §).

38 Következésképpen az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

39 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy írásbeli észrevételeiben a Voore Mets arra kéri a Bíróságot, hogy az előterjesztő bíróság által feltett kérdésektől eltérő kérdésekre válaszoljon.

40 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk értelmében a Bírósághoz nem az alapeljárás felei fordulhatnak, hanem a nemzeti bíróság. A Bíróság elé terjesztendő kérdéseket kizárólag a nemzeti bíróság határozhatja meg, és a felek nem módosíthatják azok tartalmát (2015. október 6-i T-Mobile Czech Republic és Vodafone Czech Republic ítélet, C-508/14, EU:C:2015:657, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 Ebből következik, hogy az alapeljárások felei által megfogalmazott kérdésekre adandó válasz összeegyeztethetetlen lenne az EUMSZ 267. cikkben a Bíróságra ruházott hatáskörrel. Továbbá, ha a Bíróság ilyen kérdésekre válaszolna, az nem volna összeegyeztethető azon kötelességével, hogy biztosítsa, hogy a tagállamok kormányai, valamint az egyéb érdekelt felek az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének megfelelően benyújthassák észrevételeiket, figyelembe véve, hogy e rendelkezés értelmében csak az előzetes döntéshozatalra utaló határozatokat kézbesítik az érdekelt feleknek (2015. október 6-i T-Mobile Czech Republic és Vodafone Czech Republic ítélet, C-508/14, EU:C:2015:657, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Következésképpen a Voore Mets által a Bíróság elé terjesztett kérdésekre nem szükséges válaszolni.

Az első kérdésről

43 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy amennyiben az érintett emberi tevékenység célja nem a madarak befogása, megölése vagy zavarása, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítása vagy károsítása, ez e rendelkezésben szereplő tilalmak csak annyiban alkalmazandók, amennyiben azok szükségesek ahhoz, hogy az érintett madárfajok állományát ezen irányelv 2. cikke értelmében véve megfelelő szinten fenntartsák, vagy olyan szintre hozzák, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális követelményeknek, figyelembe véve a gazdasági és rekreációs követelményeket is.

44 A madárvédelmi irányelv 5. cikke arra kötelezi a tagállamokat, hogy ezen irányelv 7. és 9. cikkének sérelme nélkül megtegyék a szükséges intézkedéseket az említett irányelv 1. cikkében meghatározott valamennyi madárfaj általános védelmi rendszerének kialakítására. E rendszer ugyanezen irányelv különösen 5. cikkének a), b) és d) pontja értelmében véve tartalmaz először is egy „bármilyen módszerrel végzett szándékos elpusztításra vagy befogásra” vonatkozó tilalmat, másodszor egy, „a fészkeik és tojásaik szándékos elpusztítására vagy károsítására, illetve fészkeik eltávolítására” vonatkozó tilalmat, és harmadszor egy, az „e madarak szándékos zavarására [vonatkozó tilalmat], különösen a költési és fiókanevelési időszakban, amennyiben a zavarás jelentős lenne az irányelv céljaira tekintettel”.

45 Először is, mind a madárvédelmi irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 5. cikkének szövegéből, mind pedig abból a szövegkörnyezetből, amelybe ezen 5. cikk illeszkedik, valamint ezen irányelv tárgyából és céljából egyaránt kitűnik, hogy az ezen utóbbi cikkben előírt tilalmak a tagállamok Szerződések hatálya alá tartozó európai területén természetesen előforduló összes vadon élő madárfajra vonatkozik, anélkül hogy e tilalmak alkalmazása ennélfogva bizonyos konkrét madárfajokra vagy valamilyen mértékben veszélyeztetett fajokra, vagy olyan fajokra korlátozódna, amelyek populációja hosszú távon csökkenő tendenciát mutat (lásd ebben az értelemben: 2021. március 4-i Föreningen Skydda Skogen ítélet, C-473/19 és C-474/19, EU:C:2021:166, 36., 37. és 45. pont).

46 Másodszor, a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontjában szereplő szándékosságra vonatkozó feltételt illetően meg kell állapítani, hogy az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke (1) bekezdése a)–c) pontjának értelmezése során, amely a madárvédelmi irányelv említett 5. cikkének a), b) és d) pontjában foglaltakhoz hasonló tilalmakat ír elő, a Bíróság kimondta, hogy ahhoz, hogy e feltétel teljesüljön, bizonyítani kell, hogy a cselekmény elkövetőjének szándéka kiterjedt valamely védett állatfaj példányának befogására vagy megölésére, e fajok zavarására vagy a tojások elpusztítására, vagy legalábbis belenyugodott e befogás, megölés, zavarás vagy elpusztítás lehetőségébe (lásd ebben az értelemben: 2021. március 4-i Föreningen Skydda Skogen ítélet, C-473/19 és C-474/19, EU:C:2021:166, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 Márpedig emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint figyelembe véve az uniós jogrend egységének és koherenciájának követelményét, az ugyanazon a területen elfogadott jogi aktusok által használt fogalmaknak azonos jelentéssel kell rendelkezniük (2024. március 21-i Marvesa Rotterdam ítélet, C-7/23, EU:C:2024:257, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Így, tekintettel egyrészt az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke és a madárvédelmi irányelv 5. cikke szövegének hasonlóságára, másrészt pedig e cikkek szabályozási környezetükben elfoglalt helyére, az említett 5. cikkben szereplő „szándékosság” fogalmát ugyanúgy kell értelmezni, mint amelyet a Bíróság e fogalom tekintetében az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke keretében elfogadott.

48 Egyébiránt figyelembe kell venni azt a tényt, hogy a „szándékosság” jelen ítélet 46. pontjában említett fogalmának értelmezése a 2002. január 30-i Bizottság kontra Görögország ítéletből (C-103/00, EU:C:2002:60, 34–36. pont) és a 2006. május 18-i Bizottság kontra Spanyolország ítéletből (C-221/04, EU:C:2006:329, 71. pont) következik. Ebből tehát az a következtetés vonható le, hogy az uniós jogalkotó, amikor 2009-ben elfogadta a madárvédelmi irányelvet, azáltal, hogy nem vezetett be pontosításokat az ezen irányelv 5. cikkében szereplő, szándékosságra vonatkozó feltételt illetően, többek között annak érdekében, hogy kizárja a hatálya alól azokat a cselekményeket, amelyeknek nem célja a madarak befogása, megölése vagy zavarása, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítása vagy károsítása, azt kívánta elérni, hogy e feltétel ugyanazzal a jelentéssel bírjon, mint az élőhelyvédelmi irányelv 12. cikke összefüggésében.

49 Ebből következik, hogy a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontjában előírt tilalmak nemcsak azokra az emberi tevékenységekre alkalmazandók, amelyek célja a madarak befogása, megölése és zavarása, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítása vagy károsítása, hanem azokra az emberi tevékenységekre is, amelyeknek ugyan nyilvánvalóan nincs ilyen céljuk, de az ilyen befogás, megölés, zavarás, elpusztítás vagy károsítás lehetőségének elfogadását magukban foglalják.

50 Harmadszor, ami azt a kérdést illeti, hogy amennyiben valamely emberi tevékenység célja nyilvánvalóan eltér a madarak befogásától, megölésétől és zavarásától, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztításától vagy károsításától, a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontjában előírt tilalmak csak annyiban alkalmazandók-e, amennyiben azok szükségesek az érintett madárfajok állományának ezen irányelv 2. cikke értelmében véve megfelelő szinten történő fenntartásához, vagy olyan szintre hozatalához, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális követelményeknek, figyelembe véve a gazdasági és rekreációs követelményeket is, meg kell állapítani, hogy kizárólag az említett irányelv 5. cikkének d) pontja írja elő, hogy az ott említett tilalmat, nevezetesen a madarak szándékos zavarását, különösen a költési és fiókanevelési időszakban, annyiban kell alkalmazni, „amennyiben a zavarás jelentős lenne [a madárvédelmi] irányelv céljaira tekintettel”.

51 E feltétel terjedelmét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a madárvédelmi irányelv célja – amint az a (3), (5), (7) és (8) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikkéből kitűnik – a tagállamok Szerződések hatálya alá tartozó európai területén természetesen előforduló összes vadon élő madárfaj védelme, kezelése és ellenőrzése, az európai népek öröksége részeként a megőrzésük biztosítása, amely hosszú távú védelmet jelent a megfelelő biológiai sokféleség, valamint az élőhelyek megfelelő nagyságának fenntartása vagy helyreállítása útján. E célra tekintettel ezen irányelv a (10) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikke értelmében arra kötelezi a tagállamokat, hogy tegyenek meg minden ahhoz szükséges intézkedést, hogy e madárfajok állományait megfelelő szinten fenntartsák, vagy olyan szintre hozzák, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális követelményeknek, figyelembe véve a gazdasági és rekreációs követelményeket is, és amelyet megfelelőnek lehet tekinteni. Így az említett irányelv 5. cikkének d) pontjában szereplő, „amennyiben a zavarás jelentős lenne [a madárvédelmi irányelv] céljaira tekintettel” fordulatot e rendelkezésekre tekintettel úgy kell értelmezni, hogy meg kell tiltani a zavarást különösen a költési és fiókanevelési időszakban, amennyiben az jelentős hatással van az említett madárfajok állományának megfelelő szinten tartására vagy megfelelő szintre hozatalára irányuló célra.

52 Ezzel szemben a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a) és b) pontja nem ír elő az ezen irányelv 5. cikke d) pontjának e fordulatában szereplőhöz hasonló feltételt.

53 Így, mivel a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a) és b) pontja nem tartalmaz az ezen irányelv 5. cikkének d) pontjában szereplőhöz hasonló feltételt, és figyelemmel a jelen ítélet 46–49. pontjában szereplő értékelésekre, meg kell állapítani, hogy az ezen 5. cikk a) és b) pontjában foglalt tilalmak alkalmazása nem függ ilyen feltételtől, függetlenül attól, hogy az érintett emberi tevékenységek célja-e a madarak befogása vagy megölése, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítása vagy károsítása, vagy sem.

54 Következésképpen a madárvédelmi irányelv 5. cikkének d) pontjától eltérően ezen irányelv 5. cikkének a) és b) pontja nem zárja ki az irányelv hatálya alól azokat az emberi tevékenységeket, amelyek nem járnak azzal a kockázattal, hogy jelentős hatással járnak a madárfajok állományának

megfelelő szinten tartására vagy megfelelő szintre hozatalára irányuló célra, így az emberi tevékenységnek az érintett madárfajok állományának szintjére gyakorolt hatásának a vizsgálata nem releváns az utóbbi rendelkezésben előírt tilalmak alkalmazása szempontjából.

55 Az ilyen vizsgálat ezzel szemben releváns az e tilalmaktól való, a madárvédelmi irányelv 9. cikke alapján elfogadott eltérések keretében (lásd analógia útján: 2021. március 4-i Föreningen Skydda Skogen ítélet, C-473/19 és C-474/19, EU:C:2021:166, 58. pont).

56 Ezen eltérések vizsgálata keretében kell ugyanis megvizsgálni többek között a kért eltérés arányosságának értékelése keretében mind a szóban forgó tevékenységnek az érintett madárfajok állományának szintjére gyakorolt hatását, mind pedig e tevékenység szükségességét, valamint az említett eltérés alátámasztására hivatkozott cél elérését lehetővé tevő alternatív megoldásokat (lásd analógia útján: 2021. március 4-i Föreningen Skydda Skogen ítélet, C-473/19 és C-474/19, EU:C:2021:166, 59. pont).

57 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontját úgy kell értelmezni, hogy csak az ezen 5. cikk d) pontjában szereplő tilalom alkalmazandó, amennyiben az szükséges azon zavarások elkerüléséhez, amelyek jelentős hatással járhatnak az ezen irányelv 2. cikke szerinti azon célra, hogy a tagállamok Szerződések hatálya alá tartozó európai területén természetesen előforduló összes vadon élő madárfaj állományát megfelelő szinten fenntartsák, vagy olyan szintre hozzák, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális követelményeknek, figyelembe véve a gazdasági és rekreációs követelményeket is. Ugyanakkor az említett irányelv 5. cikkének a) és b) pontjában foglalt tilalmak alkalmazása nem függ ilyen feltételtől, még akkor sem, ha az érintett emberi tevékenység célja nem a madarak befogása vagy megölése, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítása vagy károsítása.

A második és a harmadik kérdésről

58 Második és harmadik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy ha a tudományos adatok és a különböző madarak megfigyelése alapján meg lehet állapítani, hogy egy teljes mértékben tarra vágandó erdőben (tarvágás) vagy egy olyan erdőben, amelyben csak a fák egy részét tervezik kivágni (gyérítés) hektáronként körülbelül tíz madárpár fészkel, anélkül hogy megállapítást nyert volna, hogy a fakivágás területén kedvezőtlen védettségi állapotban lévő madárfajok fészkelnek, az ilyen kivágásoknak a madarak költési és fiókanevelési időszakában való elvégzése az e rendelkezés szerinti tilalmak hatálya alá tartozik.

59 Először is, ami azt a tényt illeti, hogy a szóban forgó különböző madarak tudományos adatai és megfigyelése nem teszik lehetővé annak megállapítását, hogy az érintett területeken a madárfajok kedvezőtlen védettségi állapotban vannak, emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a jelen ítélet 45. pontjából következik – a madárvédelmi irányelv 5. cikkének hatálya nem korlátozódik kizárólag az ilyen védettségi állapotban lévő madárfajokra.

60 Másodszor, amennyiben hektáronként körülbelül tíz fészkelő madárpár fészekrakását észlelik egy vágási művelettel érintett erdőben, az a tény, hogy ott tarvágást és gyérítést végeznek a madarak költési és fiókanevelési időszaka során, azon lehetőség elfogadását vonja maga után, hogy a madarakat ezen időszak alatt megölik vagy zavarják, illetve hogy fészkeik vagy tojásaik elpusztulnak vagy károsodnak. Így a jelen ítélet 46–56. pontjában szereplő megállapításoknak megfelelően az ilyen vágások végzésére irányuló cselekmények mindenképpen a madárvédelmi

irányelv 5. cikkének a) és b) pontjában előírt tilalmak hatálya alá tartoznak, és amennyiben az általuk okozott zavarás jelentős hatással van az érintett madárfajok állományának megfelelő szinten tartására vagy megfelelő szintre hozatalára irányuló célra, az ezen irányelv 5. cikkének d) pontjában előírt tilalom hatálya alá tartoznak.

61 Harmadszor, az EUMSZ 191. cikk (2) bekezdésében foglalt elővigyázatosság elvének megfelelően nem bizonyul indokolatlannak, hogy a hektáronkénti bizonyos számú madárpár fészekrakására vonatkozó megállapítást tudományos adatokra és különböző madarak megfigyelésére, és különösen – mint a jelen ügyben – az erdő típusára és életkorára, valamint az érintett területek vizsgálata során néhány példány azonosítására alapozzák.

62 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontját úgy kell értelmezni, hogy ha a tudományos adatok és a különböző madarak megfigyelése alapján meg lehet állapítani, hogy egy teljes mértékben tarra vágandó erdőben (tarvágás) vagy egy olyan erdőben, amelyben csak a fák egy részét tervezik kivágni (gyérítés) hektáronként körülbelül tíz madárpár fészkel, anélkül, hogy megállapítást nyert volna, hogy a fakivágás területén kedvezőtlen védettségi állapotban lévő madárfajok fészkelnek, az ilyen kivágásoknak a madarak költési és fiókanevelési időszakában való elvégzése az ezen irányelv 5. cikkének a) és b) pontja szerinti tilalmak hatálya alá tartozik, és amennyiben az ez által okozott zavarás jelentős hatással van az érintett madárfajok állományának megfelelő szinten tartására vagy megfelelő szintre hozatalára irányuló célra, az ezen irányelv 5. cikkének d) pontjában előírt tilalom hatálya alá tartozik.

A negyedik, ötödik, hatodik és hetedik kérdésről

63 Negyedik, ötödik, hatodik és hetedik kérdésével, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdése a) pontjának harmadik franciabekezdését ezen irányelv 2. cikkével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely lehetővé teszi az említett irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontjában szabályozott tilalmaktól való eltérést annak érdekében, hogy a madarak költési és fiókanevelési időszakában az erdő mint tulajdon súlyos károsodásának megelőzése érdekében tarvágásra vagy gyérítésre kerülhessen sor, és ellenkező esetben ugyanezen irányelv összhangban áll-e a Charta 16. és 17. cikkével.

64 Az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a Bíróságnak nem feladata, hogy általános vagy hipotetikus természetű kérdésben nyilvánítson véleményt (2022. október 20-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Az emberkereskedelem áldozatának kiutasítása] ítélet, C-66/21, EU:C:2022:809, 82. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

65 E tekintetben a madárvédelmi irányelv 9. cikke (1) bekezdése a) pontjának harmadik franciabekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az ezen irányelv 5. cikkében előírt tilalmaktól, többek között az erdők súlyos károsodásának megelőzése érdekében.

66 Egyébiránt úgy tűnik, hogy az LKS 55. §-a (3)–(5^1) bekezdésének megfelelően ilyen eltérés engedélyezhető az észt jogban a környezetvédelmi hivatal engedélye formájában.

67 Márpedig a jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből nem következik, hogy az alapeljárások felperesei azt kérték volna az észt hatóságoktól, hogy engedélyezzék számukra a madárvédelmi irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontjában előírt tilalmaktól való eltérést azáltal, hogy az LKS 55. §-ának (3)–(5^1) bekezdése értelmében vett engedélyeket adnak ki nekik.

Egyébiránt különösen a Lemeks Põlvát illetően, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a fellebbezési eljárásban megállapítást nyert, hogy a Lemeks Põlva nem hivatkozott az e rendelkezésben előírt eltérési okok valamelyikére.

68 Mivel a negyedik, ötödik, hatodik és hetedik kérdés tehát hipotetikus jellegű, azok elfogadhatatlanok.

A költségekről

69 Mivel ez az eljárás az alapeljárásokban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

1) A vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontját

a következőképpen kell értelmezni:

csak az ezen 5. cikk d) pontjában szereplő tilalom alkalmazandó, amennyiben az szükséges azon zavarások elkerüléséhez, amelyek jelentős hatással járhatnak az ezen irányelv 2. cikke szerinti azon célra, hogy a tagállamok Szerződések hatálya alá tartozó európai területén természetesen előforduló összes vadon élő madárfaj állományát megfelelő szinten fenntartsák, vagy olyan szintre hozzák, amely megfelel különösen az ökológiai, tudományos és kulturális követelményeknek, figyelembe véve a gazdasági és rekreációs követelményeket is. Ugyanakkor az említett irányelv 5. cikkének a) és b) pontjában foglalt tilalmak alkalmazása nem függ ilyen feltételtől, még akkor sem, ha az érintett emberi tevékenység célja nem a madarak befogása vagy megölése, illetve fészkeik vagy tojásaik elpusztítása vagy károsítása.

2) A 2009/147 irányelv 5. cikkének a), b) és d) pontját

a következőképpen kell értelmezni:

ha a tudományos adatok és a különböző madarak megfigyelése alapján meg lehet állapítani, hogy egy teljes mértékben tarra vágandó erdőben (tarvágás) vagy egy olyan erdőben, amelyben csak a fák egy részét tervezik kivágni (gyérítés) hektáronként körülbelül tíz madárpár fészkel, anélkül hogy megállapítást nyert volna, hogy a fakivágás területén kedvezőtlen védettségi állapotban lévő madárfajok fészkelnek, az ilyen kivágásoknak a madarak költési és fiókanevelési időszakában való elvégzése az ezen irányelv 5. cikkének a) és b) pontja szerinti tilalmak hatálya alá tartozik, és amennyiben az ez által okozott zavarás jelentős hatással van az érintett madárfajok állományának megfelelő szinten tartására vagy megfelelő szintre hozatalára irányuló célra, az ezen irányelv 5. cikkének d) pontjában előírt tilalom hatálya alá tartozik.

Aláírások

[i] A jelen szöveg 57., 60., 62. pontjában és rendelkező részében az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.